

zaaknummer 2012T681

11 november 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. R. Hebly,

tegen:

[naam],
geboren op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
priester van het Aartsbisdom Utrecht,
juridisch adviseurs: mr. H. Anker en dr. R.G.W. Huysmans.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 22 februari 2012. Door de Aartsbisschop is mede op grond van de door klager gedane melding van seksueel misbruik door aangeklaagde bij decreet van 21 december 2011 een voorafgaand onderzoek in de zin van het Canonieke recht ingesteld.

Op verzoek van aangeklaagde is dit onderzoek uitgesteld in afwachting van de beslissing van de Aartsbisschop op het door de Klachtencommissie uit te brengen advies.

Op 13 juni 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van mr. H. Anker.

Bij brieven van 7 en 21 januari 2013 zijn door het Aartsbisdom op verzoek van de voorzitter van de Klachtencommissie op grond van artikel 12.2 van de Procedure inlichtingen verstrekt in verband met de tegen aangeklaagde door klager geuite klachten

Op 25 april 2014 heeft op verzoek van klager een voorlopig getuigenverhoor plaatsgevonden door de Rechtbank Midden-Nederland in de zaak tegen aangeklaagde en het Aartsbisdom Utrecht. Het proces-verbaal daarvan bevindt zich bij de stukken.

Bij brief van 3 oktober 2014 heeft mr. Anker het door de rechtspsycholoog mr. dr. E. Raskin opgemaakte rapport aan de stukken doen toevoegen.

Daarop is door mr. Hebly bij brief van 8 oktober 2014 gereageerd.

Op 13 oktober 2014 heeft mr. dr. Huysmans aan de Klachtencommissie een email gezonden waarin wordt gereageerd op de stukken die door het Aartsbisdom bij de hiervoor vermelde brieven van 7 en 21 januari 2013 aan de Klachtencommissie zijn gezonden.

Op 21 oktober 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. R. Hebly.

Aangeklaagde is wegens gezondheidsredenen niet verschenen. Hij werd vertegenwoordigd door mr. H. Anker, advocaat te Leeuwarden en dr. R.G.W. Huysmans, kerkelijk advocaat.

Voorts was ter zitting aanwezig de heer [naam], broer van aangeklaagde.

2. De klacht

2.1. Klager is slachtoffer geworden van seksueel misbruik door aangeklaagde, destijds pastoor van de [naam] parochie in [plaats].

Klager was misdienaar bij hem in de periode 1978-1981

Het begon op een zondagmorgen. Klager weet dat hij op een zondagmorgen samen met een andere jongen misdienaar was en dat aangeklaagde de pastoor was. Na de mis, toen iedereen weg was, bood hij klager, die toen veertien jaar was, een sigaret aan.

Hij zei dat zijn toog die hij vandaag aanhad te klein was. "Pas eens een langere voor me" zei hij. Dat deed klager en aangeklaagde kwam naar hem toe om de toog goed passend te maken. Aangeklaagde vroeg klager zich om te draaien. Hij stond met zijn gezicht naar de kledingkast. Aangeklaagde vertelde hem dat deze toog veel beter stond. Toen klager de toog uittrok over zijn hoofd stond aangeklaagde opeens achter hem. Hij sloeg zijn armen om klager heen en hield hem stevig vast. Klager voelde zijn rechterhand over zijn tepels glijden terwijl zijn andere hand van zijn billen naar zijn kruis gleed. Hij rook de geur van zijn nicotine- adem vermengd met koffie. Klager verstijfde volledig en kon niets doen. Aangeklaagde probeerde onder zijn bovenkleding te komen met zijn handen en met zijn tong zijn nek te likken. Klager draaide toen zijn hoofd weg en aangeklaagde liet los. Daarna keek aangeklaagde hem op een manier aan waaruit klager de conclusie trok dat het gevaarlijk was dit tegen iemand te zeggen. Klager werd bang gemaakt.

In de maanden na dit voorval voelde klager zich iedere keer erg opgelaten zodra aangeklaagde ook maar in de buurt kwam. Aangeklaagde deed dan overdreven aardig. Aangeklaagde probeerde bij elke gelegenheid klager af te zonderen zodat hij zich kon vergrijpen. Klager voelde dan zijn stijve geslachtsdeel tegen zijn billen.

In de zomer van 1982, op een vrijdagavond na de koorrepetitie zaten de jongens boven in hun honk [naam] een glaasje te drinken. Aangeklaagde bood klager aan om zijn schuurtje te komen schilderen. Voor 5 gulden per uur kon klager een week lang schilderen. Tussen de middag kwam aangeklaagde steeds thuis om te eten en ging dan iedere keer tegen klager aan staan om hem te betasten. Het schilderen was, naar het oordeel van klager, een excuus om zich aan klager te kunnen vergrijpen.

Op een middag stond aangeklaagde plotseling uit het niets zwaar hijgend achter klager en duwde hem hard tegen het aanrecht aan. Klager kon geen kant op. Met een snelle beweging trok aangeklaagde klagers groene Adidas broekje en zijn eigen broek naar beneden. Klager voelde aangeklaagdes ontblote stijve penis tegen zijn billen en tegelijkertijd duwde aangeklaagde een vinger in klagers anus. Klager duwde hem in een reflex zo hard als hij kon naar achteren, draaide zich om en gaf aangeklaagde een stomp op zijn borst. Aangeklaagde viel toen met zijn rug tegen een eiken keukenstoel aan. Zo snel als klager kon graaide hij zijn pakje brood van tafel en rende naar buiten, waar hij zich verstopte in de tuin. Vanaf dat moment liet aangeklaagde klager met rust.

2.2. Klager was bang voor de gevolgen, de ontkenning, het stempel van leugenaar wat men hem zeker zou geven als hij er iets over zei. Hij stopte het zo ver mogelijk weg. Maar zodra de ogen van een autoriteit hem aankijken voelt hij de schande, de angst en de walging. Hij heeft het gevoel vanaf de zijlijn te kijken hoe de maatschappij zonder hem verder gaat.

Elke aanraking van een vreemde doet hem schrikken. Hij let erg op zijn omgeving en vraagt zich daarbij telkens af: wie is er, kan hij die persoon vertrouwen, wat wil die persoon, en hoe kan hij eventueel zo snel mogelijk weer weg als hij zich niet prettig voelt. Het woord homo heeft een grote lading gekregen. Dat woord associeert hij nog steeds met angst en walging. Elke nacht slaapt hij licht. Hij is bang dat aangeklaagde de slaapkamer in komt. Hij droomt van die man met die kromme bochelrug die hem vasthoudt op bed en hem bevlekt. Zijn vriendin schrikt soms erg van zijn reacties.

2.3. Met dit klaagschrift wil klager erkenning van hetgeen hem in zijn jonge jaren is overkomen en een gegrondverklaring van de klacht, zodat hij zijn recht op schadevergoeding ten gelde kan maken.

3. Het verweer

Namens aangeklaagde heeft mr. H. Anker de volgende schriftelijke reactie gegeven op de klacht:

Aangeklaagde bestrijdt met klem de door klager geuite beschuldigen.

Alleen op basis van de verklaring van klager kan en mag een klacht niet gegrond worden verklaard. Er moet sprake zijn van objectief steunbewijs. Dat is er in deze zaak niet.

Daar komt nog bij dat klager spreekt over beweerde gedragingen aan de zijde van aangeklaagde die zich ongeveer 30 jaar geleden zouden hebben voorgedaan.

Een dergelijk lang tijdsverloop heeft invloed op de betrouwbaarheid, geloofwaardigheid en validiteit van de afgelegde verklaring. Het is een feit van algemene bekendheid dat door dat zeer grote tijdsverloop herinneringen verbleken.

Ook kunnen door een groot tijdsverloop eigen waarnemingen en ondervindingen vermengd worden met informatie die later tot klager is gekomen middels andere bronnen, zoals de media en andere klagers. Dat is een riskante zaak.

Aan objectief steunbewijs moeten hoge eisen gesteld worden.

In dat verband verwijst mr. Anker naar het strafrecht; daarin staat het bepaalde in art. 342 lid 2 van het Wetboek van Strafvordering centraal. Het bewijs kan niet worden aangenomen op de verklaring van één getuige.

De conclusie moet naar zijn oordeel dan ook zijn: ongegrondverklaring van de ingediende klacht.

Ter zitting heeft mr. Anker voorts aan de orde gesteld of verjaring een rol speelt. In de onderhavige procedure wordt niet expliciet gesproken over verjaring. De beweerdelijke feiten zijn strafrechtelijk en civielrechtelijk al verjaard. Het gaat niet aan om via de achterdeur van een klachtenprocedure fundamentele rechtsbeginselen te omzeilen. Het beginsel van rechtszekerheid brengt mee dat een klacht binnen een redelijke termijn wordt ingediend. De onderhavige zaak kent weliswaar een ander karakter, maar een tijdsverloop van zo'n 30 jaren is niet aanvaardbaar en is in flagrante strijd met de rechten en belangen van aangeklaagde. Reeds om deze reden dient de Klachtencommissie tot een ongegrondverklaring te komen.

4. De beoordeling

- 4.1. De Klachtencommissie stelt vast dat de Procedure niet bepaalt dat een klacht op grond van zeer lang tijdsverloop, zoals in casu circa 30 jaar en mogelijk reeds strafrechtelijk en civielrechtelijk verjaard, buiten behandeling blijft. De Klachtencommissie is er echter van doordrongen dat door het lange tijdsverloop tussen het gestelde seksueel misbruik en het indienen van de klacht zowel de bewijsvoering van klager als de verdediging door aangeklaagde wordt bemoeilijkt. De Klachtencommissie acht echter voor een ongegrondverklaring op grond van tijdsverloop, zoals door aangeklaagde bepleit, geen plaats.
- 4.2. De Klachtencommissie dient te beoordelen of klager seksueel is misbruikt door aangeklaagde.
- 4.3. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.
- 4.4. Bij de beoordeling van een klacht is voor de Klachtencommissie uitgangspunt dat de klacht van een klager of klaagster wordt gesteund door ander bewijs op grond waarvan het aannemelijk wordt dat een aangeklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik.

- 4.5. De Klachtencommissie is van oordeel dat door klager zijn verhaal gedetailleerd in zijn klaagschrift is beschreven en ter zitting is verteld.

De Klachtencommissie heeft voorts – onder meer – kennisgenomen van:

- Het proces-verbaal van het voorlopig getuigenverhoor, gehouden op 25 april 2014 door de Rechtbank Midden-Nederland. In het kader van dit getuigenverhoor is, voor zover hier van belang, verklaard door:
 - [naam] dat aangeklaagde hem begon aan te raken. Het begon met een arm op zijn schouders en later aanrakingen van zijn been en richting zijn kruis. Hij vond dit niet prettig en hij reageerde daarop door de hand weg te drukken.
 - [naam] dat hij meerdere malen heeft gezien dat aangeklaagde tegen klager stond aan te rijden.
- Het decreet tot het instellen van een voorafgaand onderzoek, d.d. 21 december 2011, waarin de Aartsbisschop van Utrecht stelt dat hij op basis van de klachten er kennis van heeft gekregen, ten minste met een schijn van waarheid, dat aangeklaagde zich daaraan schuldig heeft gemaakt.

De Klachtencommissie is van oordeel dat op grond hiervan, een en ander in onderling verband en samenhang bezien, aannemelijk is, dat aangeklaagde enkele malen (op verschillende dagen) klager heeft vastgepakt en betast en tegen klager heeft aangereden.

De Klachtencommissie is van oordeel dat voormelde gedragingen moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

Klager heeft aangegeven dat het seksueel misbruik verder is gegaan dan hiervoor omschreven. Voor deze verdergaande handelingen is echter onvoldoende steunbewijs gevonden in de stukken waaronder ook de van het Aartsbisdom bij de brieven van 7 en 21 januari 2013 verkregen stukken, zodat de klacht van klager wat dit betreft niet tot een advies tot grondverklaring kan leiden.

- 4.6. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest.
- 4.7. Over een eventuele financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een grondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de bisschop van het Aartsbisdom Utrecht de klacht gegrond te verklaren, voor zover het misbruik bestond uit het enkele malen (op verschillende dagen) vastpakken en betasten van klager door aangeklaagde en het door aangeklaagde tegen klager aanrijden.

Dit advies is vastgesteld op 11 november 2014 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, mevrouw drs. N.A.M. van Beelen en drs. J.L.H.H. Kunnen, leden, bijgestaan door M.H.J. Materman, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.